ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1991

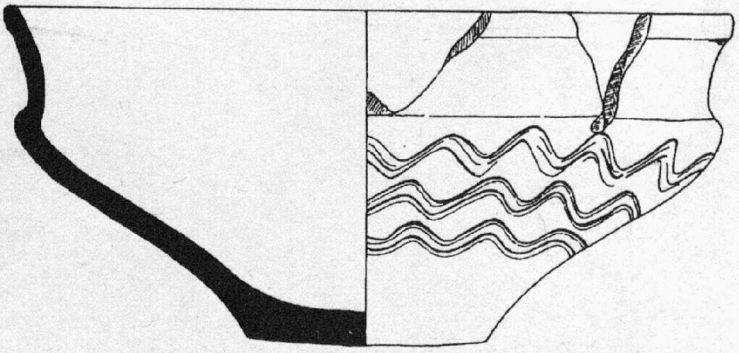

BRNO 1993

V 240,-

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1991

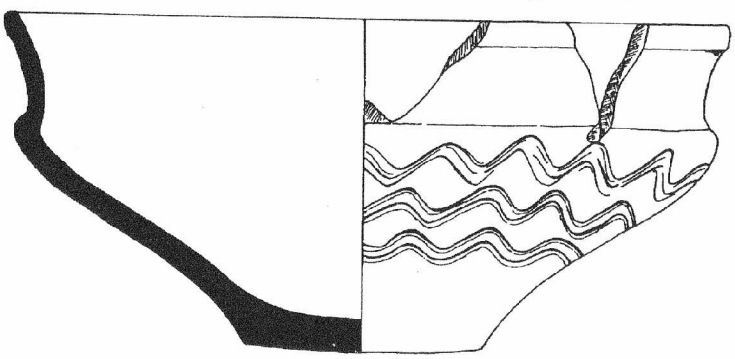

BRNO 1993

OBSAH

1. Články a krátké studie

KOVÁRNÍK, J.: Großproduktions-Exploitationszentrum und prähistorische Ateliers Jevišovice I (Bez. Znojmo) 9

HORÁLKOVÁ, P.: Laténské sídliště ve Vyškově (okr. Vyškov). - Latènezeitliche Siedlung in Vyškov (Bez. Vyškov) 17

MACHÁČEK, J.: Analýza žárového pohřebiště z Břeclavi-Pohanska. - Analyse des Brandgräberfeldes aus Břeclav-Pohansko (Bez. Břeclav) 33

2. Zprávy o výzkumech a nálezech za rok 1991

2.1. Paleolit a mezolit

DOLEŽEL, J.: Paleolitický úštěp z Rašova (okr. Blansko). - Paläolithischer Abspliss aus Rašov (Bez. Blansko) 43

SVOBODA, J.: Další etapa výzkumu v Přerově-Předmostí (okr. Přerov). 44

2.2. Neolit a eneolit

KOHOUTEK, J. - LANGOVÁ, J.: Sídliště s lineární keramikou ve Zlíně-Malenovicích (okr. Zlín) - Siedlung mit Linearkeramik in Tlumačov im J. 1990 (Bez. Zlín). 45

KOŠTUŘÍK, P. - KAZDOVÁ, E.: Die systematische Erforschung der neolithischen Siedlung bei Těšetice-Kyjovice (Bez. Znojmo) im Jahre 1991. 46

KOVÁRNÍK, J.: Záchranný archeologický výzkum neolitického sídliště Únanov VII (okr. Znojmo). - Archäologische Rettungsgrabung auf der neolithischen Siedlung Únanov VII (Bez. Znojmo). 46

PAVELČÍK, J: Fünfundzwanzigste Grabungsetape in Hlinsko bei Lipník nad Bečvou (Bez. Prostějov). 47

ŠMÍD, M.: Siedlung der Trichterbecherkultur bei Laškov (Bez. Prostějov). 47

ŠMÍD, M.: Hrob kultury se šňůrovou keramikou z Mostkovic (okr. Prostějov). - Grab der Kultur mit Schnurkeramik aus Mostkovice (Bez. Prostějov). 48

SNÁŠIL, R.: Sídliště kultury zvoncovitých pohárů na pomezí k. ú. Drslavic a Havřic (okr. Uherské Hradiště). - Siedlung der Glockenbecherkultur im Grenzstreifen der Katastralgebiete von Drslavice und Havřice (Bez. Uherské Hradiště). 49

BÁLEK, M. - DVOŘÁK, P. - KOVÁRNÍK, J.: Gräber der Glockenbecherkultur bei Tvořihráz (Bez. Znojmo). 50

2.3. Doba bronzová

STUCHLÍK, S. - STUCHLÍKOVÁ, J.: Rettungsgrabung in Moravská Nová Ves (Bez. Břeclav). 53

DOČKALOVÁ, M. - KAZDOVÁ, E. - KOŠTUŘÍK, P.: Hromadný hrob ze starší doby bronzové v Těšeticích-Kyjovicích (okr. Znojmo). - Ein Massengrab aus der älterem Bronzezeit in Těšetice - Kyjovice (Bez. Znojmo). 54

PEŠKA, J. - KLANICOVÁ, E.: Záchranná akce v Mikulově-Mušlově (okr. Břeclav). - Rettungsaktion in Mikulov-Mušlov (Bez. Břeclav) 55

STUCHLÍK, S.: Šestnáctá sezóna na výzkumu v Boroticích (okr. Znojmo). - Sechszehnte Grabungssaison in Borotice (Bez. Znojmo). 55

ŠTROF, A.: Weitere Grabungssaison auf Hradisko bei Svitávka (Bez. Blansko). 56

PEŠKA, J. - KLANICOVÁ, E.: Nově objevené sídliště mladší doby bronzové v Mikulově (okr. Břeclav). - Eine neue entdeckte Siedlung aus der jüngeren Bronzezeit in Mikulov (Bez. Břeclav). 57

SALAŠ, M.: Další povrchové sběry u Němčic (okr. Brno-venkov). - Weitere Oberflächensammlungen bei Němčice (Bez. Brno-venkov). 57

SNÁŠIL, R.: Žárový hrob (?) slezské kultury z Uherského Hradiště-Vések (okr. Uherské Hradiště). - Brandgrab (?) der schlesischen Kultur aus Uherské Hradiště-Vésky (Bez. Uherské Hradiště). 57

2.4. Doba halštatská a laténská

ŠTROF, A.: Záchranný výzkum na Hradisku u Skalice (okr. Blansko). - Rettungsgrabung auf Hradisko bei Skalice (Bez. Blansko). 59

VITULA, P.: Rettungsgrabungen auf der Bratislavská Gasse in Brno (Bez. Brno-město). 59

ČIŽMÁŘ, M. - HORÁLKOVÁ, P.: Erforschung des keltischen Oppidums Staré Hradisko im Jahre 1991 (Gemeinde Malé Hradisko, Bez. Prostějov). 60

2.5. Doba římská a stěhování národů

BÁLEK, M. - DROBERJAR, E. - ŠEDO, O.: Die Entdeckung von römischen Marschlagern bei Mušov und Přibice (Bez. Břeclav). 61

DROBERJAR, E. - TEJRAL, J.: Erforschung der römischen Höhenbefestigung am Mušov-Burgstall im Jahre 1991 (Bez. Břeclav). 64

DROBERJAR, E.: Nálezy na sídlišti z doby římské v Dubňanech (okr. Hodonín). - Funde auf der Siedlung aus der römischen Kaiserzeit in Dubňany (Bez. Hodonín). 65

GEISLER, M. - ŠEDO, O.: Třetí (závěrečná) sezóna záchranného výzkumu na trase dálnice v poloze Žleby u Vyškova (okr. Vyškov). - Die dritte Abschlußsaison der Rettungsgrabung auf der Autobahntrasse bei Vyškov (Bez.Vyškov). 66

BÁLEK, M. - GEISLER, M. - ŠEDO, O.: Siedlung aus der Völkerwanderungszeit in Rajhradice (Bez. Brno-venkov) 67

2.6. Raný středověk

DOSTÁL, B. - VIGNATIOVÁ, J.: Břeclav-Pohansko 1991 (okr. Břeclav). - Břeclav-Pohansko 1991 (Bez. Břeclav). 69

GALUŠKA, L.: Archäologische Untersuchungen in Staré Město bei Uh. Hradiště in den Jahren 1990-1991 (Bez. Uherské Hradiště). 71

MAREK, O.: Nové sídliště v areálu hradiště v Mikulčicích (okr. Hodonín). - Eine neue Siedlung im Areal des Burgwalles in Mikulčice (Bez. Hodonín). 73

KLÍMA, B. jr.: Výzkum ve Znojmě-Hradišti v roce 1991 (okr. Znojmo). - Die Grabung in Znojmo-Hradiště ("Burgwall") im Jahre 1991 (Bez. Znojmo) 74

SNÁŠIL, R.: Další nálezy ze sídliště v Kudlovicích-Dolině (okr. Uherské Hradiště). - Weitere Funde von der Siedlung in Kudlovice-Dolina (Bez. Uh. Hradiště). 76

KLANICOVÁ, E. - PEŠKA, J.: Průzkum na zámku v Břeclavi (okr. Břeclav). - Untersuchungen am Schloß in Břeclav (Bez. Břeclav). 76

SNÁŠIL, R.: Nové nálezy na hradisku ve Spytihněvi (okr. Zlín). - Neue Funde auf dem Burgwall in Spytihněv (Bez. Zlín). 77

2.7. Vrcholný středověk až novověk

BRACHTL, Z.: Třetí výzkumná sezóna v Javorníku-Vsi (okr. Šumperk). - Die dritte Grabungssaison in Javorník-Ves (Bez. Šumperk). 79

DOLEŽEL, J.: Záchranné výzkumy ve středověkém jádře a předměstích města Ivančic (okr. Brno-venkov). - Rettungsgrabungen mit mittelalterlichen Kern und den Vororten der Stadt Ivančice (Bez. Brno-venkov). 79

DOLEŽEL, J.: Lokalizace a průzkum tří zaniklých středověkých vsí v povodí Svitavy a Svratky (okr. Blansko, Brno-venkov). - Lokalisierung und Erforschung von drei mittelalterlichen Dorfwüstungen im Flußgebiet der Svitava und Svratka (Bez. Blansko, Brno-venkov). 82

HIMMELOVÁ, Z. - KUNDERA, K. - PROCHÁZKA, R. - UNGER, J.: Záchranné výzkumy v Brně v r. 1991 (okr. Brno-město) - Rettungsgrabungen in Brno im Jahre 1991 (Bez. Brno-Stadt). 85

KLANICOVÁ, E. - PEŠKA, J.: Sondážní práce v tzv. Ditrichštejnské hrobce v Mikulově (okr. Břeclav).- Sondierungsarbeiten in der sog. Dittrichsteingruft in Mikulov (Bez. Břeclav). 88

KOHOUTEK, J.: Nové poznatky ze středověké topografie Uherského Brodu (okr. Uherské Hradiště). - Neue Erkenntnise zur mittelalterlichen Topographie von Uherský Brod (Bez. Uherské Hradiště). 88

KOHOUTEK, J.: Pokračování výzkumu hradu Lukova v letech 1990 a 1991 (okr. Zlín) - Fortsetzung der Grabungen auf der Burg Lukov in den Jahren 1990 und 1991. (Bez. Zlín). 89

KOHOUTEK, J.: První etapa výzkumu v areálu hradu Sovince (okr. Bruntál). - Die erste Grabungsetappe im Areal der Burg Sovinec (Bez. Bruntál). 90

KOHOUTEK, J.:Výzkum středověké tvrze v Tlumačově (okr. Zlín). - Erforschung einer mittelalterlichen Feste in Tlumačov (Bez. Zlín). 91

SNÁŠIL, R.: Zjišťovací a předstihový výzkum v areálu františkánského kláštera v Uherském Hradišti (okr. Uherské Hradiště). - Feststellungs- und Vorsprungsgrabung im Areal des Franziskanerklosters in Uherské Hradiště (Bez. Uh. Hradiště). 91

SNÁŠIL, R.: Záchranný výzkum v Uherském Hradišti-Mařaticích (okr. Uherské Hradiště). - Rettungsgrabung in Uherské Hradiště - Mařatice (Bez. Uh. Hradiště). 93

PAVELČÍK, J.: Nález ze studny lekárny "U zlatého pelikána" v Uherském Brodě (okr. Uh. Hradiště). - Funde aus dem Brunnen der Apotheke "U zlatého pelikána" (Beim goldenen Pelikan) in Uherský Brod (Bez. Uh. Hradiště). 93

2.8. Různé

BÁLEK, M.: Výsledky leteckého snímkování na Moravě v letech 1990 až 1991. - Die Ergebnisse der Luftbildprospektion in Mähren in den Jahren 1990 bis 1991. 95

BÁLEK, M. - ŠMÍD, M.: Kruhový areál u Dětkovic (okr. Prostějov) a výsledky leteckého snímkování na Prostějovsku. - Kreisareal bei Dětkovice (Bez. Prostějov) und Ergebnisse der Luftbildaufnahmen im Prostějover Raum. 99

ČIŽMÁŘ, M. - GEISLER, M.: Záchranný výzkum v Marchanicích (okr. Vyškov). - Rettungsgrabung in Marchanice (Bez. Vyškov). 100

GEISLER, M. - VITULA, P.: Záchranný výzkum na trase tranzitního plynovodu Mutěnice. - Velké Němčice v roce 1991 (okres Hodonín, Břeclav). - Rettungsgrabungen auf der Trasse der Transitgasleitung Mutěnice - Velké Němčice im Jahre 1991 (Bez. Hodonín, Břeclav). 101

GEISLER, M. - VITULA, P.: Záchranný výzkum na trase plynovodu Němčice nad Hanou - - Dobromilice (okr. Prostějov). - Rettungsgrabung auf der Trasse der Gasleitung Němčice nad Hanou - Dobromilice (Bez. Prostějov). 102

KOVÁRNÍK, J.: Další archeologické lokality ze Znojemska a Třebíčska.- Weitere archäologische Befunde im Raume von Znojmo und Třebíč (Bez. Znojmo,Třebíč). 102

KOVÁRNÍK, J.: Výsledky letecké archeologické prospekce na jižní Moravě v roce 1991. - Die Ergebnisse der archäologischen Luftbildprospektion in Südmähren im J. 1991. 108

PAVELČÍK, J.: Záchranná akce na "Kostelním kopci" v Opavě-Jaktaři (okr. Opava). - Rettungsaktion am "Kostelní kopec" (Kirchenberg) in Opava-Jaktař (Bez. Opava). 110

PAVELČÍK, J.: Nové nálezy z Malých Hoštic (okr. Opava). - Neue Befunde aus Malé Hoštice (Bez. Opava). 111

POLÁČEK, L.:Povrchový průzkum a terénní výzkum lokalit jihozápadní Moravy. - Terrainbegehungen und -grabungen von Lokalitäten Südwestmährens in den Jahren 1990 und 1991. 112

SNÁŠIL, R.: Polykulturní sídlištní lokalita při Modré u Velehradu (okr. Uherské Hradiště). - Polykultur-Siedlungslokalität um Modrá bei Velehrad (Bez. Uherské Hradiště). 117

ŠMÍD, M.: Zpráva o výsledcích povrchových sběrů a drobných výzkumů v roce 1991. - Bericht über die Ergebnisse der Oberflächensammlungen und der kleineren Grabungen im Jahre 1991. 118

VITULA, P.: Rettungsgrabung in Brno-Horní Heršpice (Bez. Brno-město). 120

VITULA, P.: Průzkum trasy plynovodu Šitbořice - Hustopeče (okr. Břeclav).- Begehung der Gasleitungstrasse Šitbořice - Hustopeče (Bez. Břeclav). 120

3. Varia

ČERMÁKOVÁ, Z.: Experiment v archeologii 125

ŠEBELA, L.: Sekeromlat typu A z Jičíněvsi, okr. Jičín. - Streitaxt des Types A von Jičíněves, Bez. Jičín 126

ŠTROF, A.: Entstehung und Entwicklung der Lausitzer Urnenfelder im Raume Nordwestmährens (Thesen der Kandidatendissertation) 127

PAVELČÍK, J.: Odborná skupina pro neolit a eneolit Moravy ČAS při ČSAV. 128

PAVELČÍK, J.: X. setkání pobočky MSAK a ČSA-SAČMS při ČSAV pro severní Moravu a Slezsko. 128

Výzkumy a záchranné akce na Moravě v roce 1991

a) Rejstřík lokalit 129

b) Rejstřík kultur 134

2. ZPRÁVY O VÝZKUMECH A NÁLEZECH ZA ROK 1991

2. 4. DOBA HALŠTATSKÁ A LATÉNSKÁ

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM NA HRADISKU U SKALICE (okr. Blansko)

ANTONÍN ŠTROF, Archeologický ústav ČSAV Brno

Návrší Hradisko při JZ obvodu obce uvedl do literatury J. KNIES (1904, 166) v souvislosti s nálezy římských mincí při jeho úpatí. Při sběrech v zahradách na jeho temeni byla ojediněle nalezena nevýrazná pravěká keramika, s rezervou přisouzena do halštatského období, což koresponduje i s výsledky záchranného výzkumu v r. 1981, který odkryl při SZ úpatí návrší 7 halštatských objektů (ŠTROF 1985a, 95; 1985b, 58-59).

V jejich blízkosti v již zastavěném areálu obce byl v prosinci 1990 a lednu 1991 prozkoumán další objekt. Byl objeven při zemních úpravách v souvislosti s rekonstrukcí rodinného domku pana Vítězslava Burgra ve vzdálenosti přibližně dvou desítek metrů od objektů prozkoumaných v r. 1981. Při tomto záchranném výzkumu bylo tehdy prozkoumáno 6 zásobních jam a zbytek mělce zahloubeného blíže neurčeného objektu, při posledním výzkumu pak byla odkryta obdélná zemnice o max. rozměrech 4,5x1,8 m a hloubce 1,6 m. Nálezy dosud nejsou laboratorně zpracovány, je však zřejmé, že odpovídají kulturně i časově nálezům předešlým, zařazeným do mladšího halštatského období lužických popelnicových polí.

Literatura

KNIES, J. 1904: Boskovský okres. Vlastivěda moravská. Brno.

ŠTROF, A. 1985a: Übersicht neuer Lokalitäten und Funde in der Boskovicer Furche (Bez. Blansko), PV za r. 1983, 91-98.

ŠTROF, A. 1985b: Halštat Boskovické brázdy. In: Wankelův nález v Býčí skále, 55-61. Blansko.

Rettungsgrabung auf Hradisko bei Skalice (Bez. Blansko). Am Fuße der Anhöhe Hradisko (Burgwall) wurde in der Nähe der früher schon untersuchten junghallstattzeitlichen objekte eine gleichaltrige Erdhütte im Ausmaße von 4,5x1,8 m und einer Tiefe von 1,6 m abgedeckt.

RETTUNGSGRABUNGEN AUF DER BRATISLAVSKÁ GASSE IN BRNO (Bez. Brno-město)

PETR VITULA, Archeologický ústav ČSAV Brno

Im Zusammenhang mit dem Aufbau des Energozentrums des Forschungsinstitutes traumatologischer und spezieller Krankheiten an der Ecke der Gassen Ponávka und Bratislavská in Brno, wurde Ende Mai und Anfang Juni 1991 eine achäologische Rettungsgrabung der vom Aushub zerstörten Objekte durchgeführt. Es handelt sich um eine Lokalität, die in unmittelbarer Nähe des einstiegen Flüßchens Ponávka, in seiner Talaue liegt. Die ältere Besiedlung konzentrierte sich auf einer ausdrucksvollen Anhöhe, die hier aus den Auböden emporsteigt und aus verschiedenen Sedimenten des Liegenden (Sand, Tegel, Löß) gebildet ist. Der ungefähr 50 m lange, 6 m breite und über 4 m tiefe Aushub ermöglichte die Profile zu dokumentieren, in denen sich stellenweise 1-2 m mächtige Schichten neuzeitlicher Aufschüttungen und unter diesen Reste seichter Objekte und Schichten aus dem späten Mittelalter abhoben. Noch tiefer in den Lößschichten des intakten ursprünglichen Terrains wurden auch prähistorische Objekte, die der Horákover Kultur angehören, festgestellt und aus diesen Proben entnommen.

ERFORSCHUNG DES KELTISCHEN OPPIDUMS STARÉ HRADISKO IM JAHRE 1991 (Gemeinde Malé Hradisko, Bez. Prostějov)

MILOŠ ČIŽMÁŘ, Archeologický ústav ČSAV Brno
PAVLA HORÁLKOVÁ, Archeologický ústav ČSAV Brno

Die systematische Grabung des keltischen Oppidums Staré Hradisko verlief in den Tagen vom 15.7.-15.8. 1991 auf zwei Stellen:

1. Die in den Jahren 1989-1990 durchgeführte Untersuchung des Schnittes durch die Befestigung der westlichen Vorburg wurde beendet. Mit einem, ein Meter breiten und drei Meter langen Suchgraben, hat man die sterile Aufschüttungsschicht durchgraben, die waagrecht das Terrain nach der Wüstung des ältesten Steinwalles ebnete und somit eine Basis für die Errichtung von zwei etwas vorgeschobenen und breiteren Wällen schuf. Im Aushub erfaßten wir den Verlauf des felsigen Liegenden, das sich bei der äußeren Grabenkante des ältesten Walles 190 cm unter dem oberen Niveau der Aufschüttungsschnitt befand.

2. Auf der östlichen Vorburg wurde die Untersuchung des Suchgrabens-Sonde Nr. III beendet, die quer über die südliche Befestigung führte. In der äußeren Stirnwand des Steinwalles gelang es zwei Pfostengruben im ∅ von ca. 50 cm und einer Tiefe von 60 cm festzustellen. Den Verlauf der südlichen Befestigung beglaubigten noch zwei Sonden Nr. IV und V. In Sonde Nr. V ermittelten wir wiederum eine steinerne, jedoch nicht mehr so mächtige Walldestruktion, in deren äußeren Stirnwand wiederum zwei Pfostengruben zum Vorschein kamen; wegen der ziemlichen Trockenheit sind wir genötigt diese Situation im folgenden Jahre zu lösen. Etwa 5 m hinter diesem Wall befand sich eine rechteckige Hütte im Ausmaße von 220x340 cm, in West-Ostrichtung orientiert. Entlang ihrer Südwand befand sich eine erhöhte Stufe und in den Nordecken größere Pfostengruben. Zwischen dem Wall und der Hütte verlief dann längs ein Fundamentgräbchen. In Sonde Nr. IV, an Stellen, wo das Terrain der Vorburg bereits ziemlich abfiel, stellte man keine Steindestruktion fest. Lediglich an der vorausgesetzten Stelle der vorderen Stirnwand befand sich eine Pfostengrube im ∅ von 50 cm und einer Tiefe von 50 cm.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1991

Vydává:	Archeologický ústav Akademie věd ČR Brno Královopolská 147
Odpovědný redaktor:	Dr. Jaroslav Tejral
Redakce:	Dr. Eduard Droberjar (vedoucí redaktor) Dr. Lumír Poláček, Dagmar Vorlíčková
Překlady:	Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby:	A. Krechlerová a autoři příspěvků
Na titulním listě:	germánská miska ze 2. stol. z Dubňan
Tisk:	Tiskárna Gloria, Rosice u Brna
Evidenční číslo:	ÚVTEI-73332
Vydáno jako rukopis:	450 kusů

PD 1520
1991. (1993.)